N°. 189. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Woensdag 20 November.

Adhaesie der Vlissingsche Courant aan het voorstel van Mr. Roest van Limburg.

In ons nommer van den 6den dezer schreven wij, betrekkelijk het *Ontwerp van regtstreeksche verkiezingen en zamenstelling der Staten-Generaal in Nederland, door Mr.* ROEST VAN LIMBURG: »Blijkbaar straalt in dit ontwerp de zucht door, om de verschillende inzigten zoo veel doenlijk overeen te brengen, en daardoor zoo veel mogelijk bijval, bij zoo min mogelijk tegenkanting te vinden." Thans zien wij dezelfde beschouwing gedeeld door de *Vlissingsche Courant*, die even als de *Arnhemsche*, de politische noodwendigheid toestemt van zich, althans in de hoofdpunten, omtrent een bepaald plan te vereenigen.

De heer ROEST VAN LIMBURG schreef, in het slot van zijn eigenlijk vertoog:

»Schijnt dus dit ontwerp van verkiezingen geschikt tot opwekking van publieken geest, van deelneming in de staatsbelangen; geschikt dus tot vestiging eener nationale kracht; dreigt het daarbij geen gevaren aan de openbare orde en den inwendigen vrede; levert het integendeel waarborgen op voor de duurzaamheid derzelve, door aan alle politische gevoelens middel te geven om zich te doen gelden, door aan alle soort van bekwaamheid den weg te openen; schijnt het bij geen gedeelte der natie noch bij den koning tegenstand te moeten vinden, hetgeen welligt met geen ander ontwerp in die mate het geval zijn zou, — dan meent men aan alle voorstanders van regtstreeksche verkiezingen in overweging te mogen geven of het niet raadzaam zou wezen, de grondslagen van dit ontwerp aan te nemen en hunne pogingen te vereenigen, ter verkrijging van een zoodanig kiesstelsel.

»Blijft ieder zijne afzonderlijke inzigten aandringen, en vormt er zich geene aanzienlijke partij, die een bepaald plan voorstaat, dan blijft het waarschijnlijk bij het oude, en blijven de voorstanders van een hervormd kiesstelsel niet alleen verstoken van menige verandering die zij zouden hebben gewenscht, maar dan erlangt geen hunner iets van hetgeen hij wenschte, en hoog noodig achtte voor het heil des lands."

De *Vlissingsche Courant* stemt dit gevoelen toe, en verklaart in haar nommer van den 14den dat zij zich in *alle opzigten met het voorstel kan vereenigen.* De *Arnhemsche Courant* wil niet langer dralen, dat voorbeeld te volgen, en geeft hierbij mede hare adhaesie zoowel aan het *Ontwerp* van den heer ROEST VAN LIMBURG als aan het artikel der *Vlissingsche Courant*, hetwelk wij best achten, in deszelfs geheel aan onze lezers mede te deelen. Het luidt als volgt:

»Het tegenwoordig bestaande verkiezingstelsel had het gevolg opgeleverd, dat er eene schier algemeene en volstrekte onverschilligheid, zelfs bij den achtenswaardigen gegoeden middelstand, omtrent de invulling der rondgebragte stembiljetten was ontstaan, daar men toch vooraf wist, dat de invulling van zoodanig biljet niets in het minst van invloed kon zijn op de verkiezing van zoodanige personen, als men voor zich, ter medeeregering het meest geschikt achtte. Veelal heeft men dan ook gezien, dat die stembiljetten of geheel oningevuld zijn gelaten, of werktuigelijk de oude namen op nieuw zijn ingevuld, om er maar af te zijn; en wanneer dan later b. v. iemand tot lid van den Raad bleek benoemd te zijn, van wien men niet wist dat hij ooit eenig bewijs van kunde, van zucht voor het welzijn van stad of land en van de kennis om dit te helpen bevorderen, had aan den dag gelegd, dan fluisterde men dit elkanderen toe, men glimlachte, trok de schouders op, maar daarbij bleef het, en men getroostte zich eene keuze, waaraan men noch *voor* noch *na* iets kon veranderen.

»Zoo ging het *hier*; zoo ging het ook bij de verkiezing tot hoogere betrekkingen.

»Is zulk een stand van zaken intusschen geruststellend voor eene regering? Wanneer het pijnlijk gevoel het talrijkste onder het bemiddelde, verlichte en invloed hebbende gedeelte der natie vervult, dat het op zijne staatkundige belangen geenen den minsten invloed kan uitoefenen, dat het maar lijdelijk moet toezien, wat de regering en eene enkele bevoorregte klasse, klein in haar getal maar vaak groot in hare vorderingen, goedvinden omtrent zijn lot te bepalen, en het op die wijze ten aanzien zijner politieke voorregten, bij geenerlei verandering zou kunnen verliezen, — is dat geruststellend voor eene regering?

»Zou zulk eene stemming, zulk eene uit nooddwang aangenomene onverschilligheid, omtrent zijne politieke voorregten en bestaan, niet de allerwrangste vruchten moeten voortbrengen, wanneer eens bij vernieuwing een beroep moest worden gedaan op het nationaal gevoel, op de vaderlandsliefde van dit belangrijk gedeelte der natie?

»Het is waar, de gebrekkige keuzen en de nadeelige gevolgen daaruit ontstaande, werden menigmaal ernstig en openbaar aangetoond, door zulk slag van menschen, bij welke het gevoel voor waarheid en regt en de liefde voor het vaderland sterker drongen tot spreken of schrijven dan de vrees voor de afkeuring der regering en van de door haar bevoorregte personen, ja zelfs dan de bewustheid van de laauwheid en onverschilligheid dier burgerklasse zelve, welker belang zij poogden te bevorderen, hen daarvan kon terugzetten: — een slag van menschen, welker lot het is en nog lang blijven zal, hunne bedoelingen miskend te zien, omdat het maar door weinigen geloofd en begrepen wordt, dat de hoogst en zuiverst zedelijke beweegredenen soms als met eenen ijzeren arm kunnen dringen en verpligten, de rol van lijdelijk toeschouwer te laten varen, bij het zien van zich al dieper en dieper inwortelende misbruiken en van eenen zich openenden afgrond voor het welzijn van een geheel volk, — menschen, in één woord, die in hun eigen oog laag en verachtelijk zouden worden, indien hun de moed ontbrak, *ter goeder ure te spreken*, het ingeslopene, als een kankerinvretend kwaad met den vinger aan te wijzen en luide en krachtig herstel en verbetering in te roepen.

»Miskende, en niet minder zeldzaam mislukte pogingen, welke aan hem die ze te werk stelden, niet anders dan de bevredigende bewustheid overlaten: ik volbragt als burger aan mijn vaderland mijnen pligt: ik besteedde het door mij ontvangene talent, zoo goed ik vermogt: en wasch nu mijne handen in onschuld!

»Zulk eene poging schijnt ons toe te zijn die van Mr. ROEST VAN LIMBURG in de hierboven door ons vermelde brochure.

»De toekomstige grondwet tot eene nationole kracht te maken," is de begeerte waarvan hij uitgaat.

»Gewigtig zijn de aangehaalde woorden van de beroemdste staatsmannen, zoo uit den ouderen als nieuweren tijd, tot staving zijner navolgende stelling: »Natuurlijk zullen de burgers eene staatsregeling, »waarin zij *hunne* gevoelens vertegenwoordigd en politisch invloedoefenend zien; meer beminnen en gevolgelijk, aangerand wordende, »vuriger verdedigen, dan eenen regeringsvorm, waarin slechts naar »de denkbeelden van eenige weinigen geheerscht wordt."

»Gewigtig zijn niet minder de aangehaalde voorbeelden van staten, met de eerstbedoelde regeringsvormen bevoorregt, als in de oude geschiedenis Rome en Athene, tijdens hunnen grootsten voorspoed, en, in den nieuweren tijd, Engeland en Amerika met hunne regtstreeksche verkiezingen en bloeijende nationaliteit, aan welke laatste eene zoo schier onverwinnelijke *kracht* naar buiten verbonden is.

»Tot het erlangen eener zoodanige *nationale kracht*, gegrond op de tevredenheid van de kern der burgerij met de bestaande staatsregeling en het gevolgd wordende regeringstelsel, oordeelt de schrijver nu onmisbaar: *regtstreeksche verkiezingen*, te weten, voor de leden der *stedelijke-* en *gemeente-raden* door stemgeregtigde burgers, als hoedanig ook zouden beschouwd worden, die Nederlanders, welke den graad van doctor aan eene der hooge scholen hebben verkregen, — en voor de leden der Tweede Kamer van de *Staten-Generaal* door de *kiesbevoegden;* beiden stemgeregtigden en kiesbevoegden aan te wijzen door gevorderde quota's te betalen in de directe belastingen, het patentregt daaronder begrepen, welke quota's de schrijver vermeent dezelfde te kunnen blijven, als thans gevorderd worden om stemgeregtigd en kiesbevoegd te zijn.

»De *Provinciale Staten* zouden, volgens dit plan, worden benoemd *voor de helft* door de raden der steden en gemeenten, en voor de *wederhelft* door die grondeigenaren, welke eene daartoe in iedere provincie vast te stellen som aan grondlasten opbrengen.

»De *Eerste Kamer*, het aristocratisch beginsel moetende vertegenwoordigen, zou benoemd worden als volgt:

»Door den koning	11 leden.
» » hoogen raad	2 »
» de provinciale geregtshoven en criminele regtbank in Holland	11 »
» de academiën (elk een)	3 »
» » elf bevolktste steden, elke stad één, door den Raad	11 »
» de ridderschappen (elk een)	11 »
Zamen	49 leden.

»Na de aandachtige overweging van dit plan, waarop wij ons voorstellen nader terug te komen, moeten wij in gemoede betuigen, tot dus ver niets te hebben gelezen, hetwelk ons over het algemeen meer geschikt voorkwam, om eenerzijds aan de kern der natie, het lastdragende en verlichte gedeelte der burgerij, genoegen te geven, ook door het ontzien van sommige vooroordeelen der aristocratie, en alzoo de in ons klein vaderland zoo hoog noodige *nationale kracht* te doen geboren worden, — en anderzijds alle gevaar voor een democratisch overwigt, of van eenen directen invloed der min verlichte klasse des volks, zoo mede voor opschuddingen, die het gevolg van al te talrijke kiesvergaderingen konden zijn, voor te komen, — dan dit een en ander in de voorstellen is vervat, bij dit belangrijke geschrift der natie aangeboden (1).

»Met allen ernst moeten wij dan ook de lezing dezer brochure aanbevelen aan een ieder, wien het toekomstig lot van het vaderland, en het welzijn der Nederlandsche natie niet onverschillig is, en gelijk wij hier voor ons verklaren, *ons in alle opzigten met dit voorstel te kunnen vereenigen*, kunnen wij tevens niet nalaten den wensch te uiten, dat de stem van den schrijver niet zijn moge die eens roependen in de woestijn, en dat een ieder, die, na de lezing van dit voorstel, daarover eenstemmig met ons denkt, zijne beste pogingen aanwende, om de verwezenlijking van hetzelve, naar zijn vermogen te helpen bevorderen."

TURKIJE.

Konstantinopel, 1 nov. De berigten uit Alexandrië melden dat *Mehemed-Ali* zich geneigd toont tot toegevendheid, dat hij Candia ontruimen wil, mits hem het onafhankelijke bezit van Syrië en Egypte, Adana ingesloten, door de mogendheden gewaarborgd worde. Zoodra deze overeenkomst zou gesloten zijn, wilde hij de Ottomansche vloot uitleveren, met al de manschap die genegen zijn mogt om naar Turkije terug te keeren. (*Allg. Zeit.*)

RUSLAND.

St. Petersburg, 9 nov. Eergisteren is Z. K. H. de erfgrootvorst, in volkomen welzijn, te Zarskoje-Zelo aangekomen.

— De tweede en derde brug van Jelagin zijn reeds den 31sten der vorige maand, wegens ijsgang, afgebroken. (*Pr. St. Z.*)

Volgens berigten uit St. Petersburg, in de *Allg. Zeit.*, zou de gezondheid der keizerin steeds veel bezorgdheid wekken. Ook de grootvorstin *Olga* was ziek. De keizer moet zeer bedroefd zijn, en den tijd die hem zijne bezigheden overlaten aan het ziekbed zijner vrouw doorbrengen.

ZWEDEN en NOORWEGEN.

Stockholm, 5 nov. Heden heeft het hoogste geregt uitspraak gedaan in de aanklagt van den fiskaal-generaal tegen het hoofd van het departement van marine, den contre-admiraal graaf *Cronstedt*, en de medeleden van dat kollegie (wegens willekeurige verandering van een koninklijk bevel). De graaf verliest zijn ambt als contre-admiraal, en moet aan den staat de kosten van het herdrukken van het betrokken reglement enz. met 290 daalders banco vergoeden. De admiraliteits-kamer-raad *Widin* verliest zijn ambt. De commanderende kapteins *Kreuger* en *Servais* benevens de admiraliteits-kamer-raad *Elers* worden, als zich slechts aan een gering verzuim schuldig gemaakt hebbende, van verdere vervolging vrijgesteld.

— De aanhoudende klagten over onze slechte policie en de talrijke inbraken en diefstallen bij nacht, zonder dat men de schuldigen op het spoor komt, hebben onze burgers genoopt om een adres aan Z. M. te rigten, waarbij zij om verbeteringen in het policie-wezen verzoeken. (*H. Z.*)

DUITSCHLAND.

Stuttgart, 10 nov. Het ministerie van financiën heeft heden de volgende kennisgeving openbaar gemaakt: »De overvloed van gouden munten, die zich hier thans vertoont, heeft twijfelingen doen ontstaan, of en hoe dezelve bij landsbetalingen moeten aangenomen worden. Gevolgelijk wordt hierbij de beschikking van 21 februarij 1834 herinnerd, houdende dat alle landskassen de gangbare gouden munten tegen den loopenden koers in betaling moeten nemen; die koers zal voortaan door het bestuur der staatskas, in den regel den 1sten en 15den van elke maand, worden bekend gemaakt." (*H. Z.*)

Frankfort, 11 nov. De waterstand van den Main is zoo laag, dat in het midden der rivier de paarden voor de opvarende schepen gespannen worden. (*Allg. Zeit.*)

Dresden, 11 nov. Gisteren werd onze landdag op de gebruikelijke wijze geopend. Z. M. las de troonrede, waarin de verzekering van zijne onveranderlijke gehechtheid aan de constitutionele grondstellingen bijzonder scheen door te stralen; daarna las de minister van staat *v. Lindenau* een uitgebreid verslag van de werkzaamheden der regering tot nog toe, alsmede van de te beraden wetsontwerpen. De president *v. Gersdorf* antwoordde uit naam van beide kamers. Prins *Johan* woonde de plegtigheid, aan de regterzijde van den troon staande, bij. De koningin en de kroonprinses waren mede tegenwoordig. (*Allg. Zeit.*)

OOSTENRIJK.

Weenen, 8 nov. Van een spoedige erkenning der koningin van Spanje door Oostenrijk, gezamenlijk met eene groote oostelijke mogendheid, zal er vermoedelijk, wat sommige dagbladen ook verzekeren, vooreerst niets komen. Hoe lang men zich hier aan beginsels, zelfs tegenover daadzaken, vasthoudt, kan Portugal bewijzen, waar de regering der koningin, eene nicht van onzen keizer, hier nog geene openlijke erkenning gevonden heeft. (*L. A. Z.*)

Weenen, 10 nov. Naar men hoort is het huwelijk der prinses *Maria* van Wurtemberg, met den jongen graaf *Neipperg*, die in ons leger dient, stellig bepaald. (*P. A. Z.*)

Weenen, 11 nov. Uit Rome meldt men, dat de hertog van *Bordeaux* vertrokken is; waarheen, wordt niet opgegeven. (*Köln. Z.*)

ENGELAND.

Londen, 16 nov. Er heeft gisteren avond in de city op het stadhuis (Guildhall) een luisterlijk bal, door omtrent 2,000 personen bijgewoond, plaats gehad, waarvan de voordeelen moeten strekken tot ondersteuning van de alhier zich bevindende uitgeweken Polen. De regering had, op verzoek van de commissie voor de Polen, het gebruik van het gebouw tot dat einde voor dien avond afgestaan, latende de zalen in dien staat van versiering, waarin dezelve verleden zaturdag, tot het houden van den grooten maaltijd van elf honderd gasten, ter gelegenheid van de inhuldiging van den nieuwen lord-mayor, gebragt waren. Onder al de bijzondere maaltijden, welke er op dien dag nog in de city gehouden zijn, was die van het stationers-gild de grootste, als waaraan 360 personen, alle boekdrukkers, boekverkoopers, schrijvers en andere tot de letteren betrekking hebbende, hebben aangezeten. Toen aan dezen maaltijd de gezondheid der ministers ingesteld werd, stonden er slechts dertig van de aanzittenden op, om die te drinken.

— De brieven uit Bombay, tot den 7den laatstleden, melden, dat het Engelsch leger, na het doel van den togt naar Afghanistan volkomen bereikt te hebben, den terugtogt van Kabul had aangenomen, met achterlating echter van eene voldoende magt aan shah *Soojah*, om zijn bestuur op een geregelden voet te brengen. Het gerucht wilde dat *Dost Mahomed* gevlugt en te Balkh aangekomen was; maar men geloofde dat hij, zijne zaak hopeloos ziende, weldra met shah *Soojah* in schikking zou komen. Zijn zoon, *Hyder Kahn*, was nog krijgsgevangen te Ghisnee.

Behalve genoemde troepen, zullen ook, met toestemming van den gouverneur-generaal, lord *Auckland*, eenige Engelsche officieren bij shah *Soojah* blijven, om hem in het organiseren van zijn leger behulpzaam te wezen.

De shah van Perzië zou het verlangen te kennen hebben gegeven om zijne vriendschapsbetrekkingen met Engeland te herstellen.

FRANKRIJK.

Parijs, 16 nov. Volgens de *Revue des deux Mondes* houdt men zich reeds bezig met de vraag: wie met het voorzitterschap der kamer van gedeputeerden zal worden bekleed. Het tijdschrift meent dat het ministerie zich voor den heer *Sauzet* zal verklaren; het beschouwt de oppositie in de kamer te zeer verdeeld om denzelven eenen gevaarlijken mededinger te kunnen tegenstellen. Omtrent het Oostersche vraagstuk gelooft het dat Engeland eindelijk de billijkheid dier vorderingen van den pacha, welke Frankrijk ondersteunt, zal moeten erkennen, en de hand zal leenen aan eene schikking die reeds te lang vertraagd is.

— Het hof der pairs is tegen maandag den 16den december aanstaande bijeengeroepen, om regt te spreken, ten aanzien van de overgebleven reeks van beschuldigden, wegens het zoogenaamde mei-oproer. Niet onopgemerkt blijft het, dat deze personen, van welke sommigen waarschijnlijk door de pairs zullen worden vrijgesproken, nu reeds eene voorloopige gevangenisstraf van zes maanden hebben ondergaan. De reden van de vertraging is deze is voornamelijk te vinden in den weerzin der pairs, om buiten den gewonen tijd hunner zitting vergaderingen te houden. Intusschen schijnt het veelvuldig geschrijf der dagbladen over de onregtvaardigheid, die daardoor, naar hun inzien, aan de gevangenen werd gepleegd, bij de regering niet zonder invloed te zijn gebleven. De *National*, onder anderen, heeft dezer dagen daaromtrent een hevig protest openbaar gemaakt, waarbij de oplegging eener voorloopige straf aan de bewerkers van den jongsten opstand alhier eene ongehoorde gruweldaad wordt genoemd.

— Gisteren avond, zei de *Messager*, en heden ochtend hebben verscheiden nieuwsbladen naar luid van dezen herhaald, dat gisteren op het oogenblik van 's konings vertrek uit de Tuileriën naar Versailles, een jongman, die poogde door het eskorte heen te dringen om bij het portier des rijtuigs te komen, in hechtenis was genomen. Dit verhaal is geheel en al verzonnen.

— De prijs der Daguerrotypes is van 700 fr. tot 30 fr. gedaald. Een hoofd-officier te Luik heeft voor zich zelven een instrument tot laatstge-

---

(1) Oordeelde men, dat door de opneming *van het patent* de kring der kiesbevoegdheid te ver werd uitgebreid; dan zou men slechts *de helft* of *een derde* dier belasting in aanmerking kunnen laten komen. Deze directe belastingen *geheel* uit te sluiten komt ons alleronbillijkst voor. (*Aanteekening der Fl. C.*)

noemden prijs vervaardigd, en bedient zich, naar men zegt, daarvan naar wensch. Zie hier echter iets nog wonderbaarlijkers; de heer *Bauer*, een werktuigkundige te Neurenberg, biedt photografische toestellen voor 9 tot 12 guldens aan.

— Er zijn tijdingen uit het Oosten tot den 27sten october. De nieuwe gezant, de graaf *de Pontois*, is den 23sten te Konstantinopel aangekomen, waar hij met veel vreugde ontvangen is door het corps diplomatiek, en vooral door lord *Ponsonby*, wien hij in Brazilië gekend heeft. Hij moest daags na het vertrek van den courier zijne eerste bijeenkomst met den minister van buitenlandsche zaken der Porte, *Reschid*-pacha, hebben.

— De heer *de Pontois* heeft op zijne reis de Fransche en Engelsche smaldeelen ontmoet, die onder zeil gingen om te Vurla en te Smyrna eene ankerplaats te zoeken. Hij heeft beide admiralen aan boord van hun schip bezocht en is, zoo door den admiraal *Stopfort* als door den admiraal *Lalande*, met alle onderscheiding aan zijnen rang verschuldigd onthaald.

— De berigten uit Syrië loopen tot den 18den october en melden dat het land algemeen in rust was. Er hadden wel hier en daar eenige bewegingen plaats gehad, doch van weinig belang.

— Van eenen officiëlen kant wordt thans gemeld, dat de hertog *van Bordeaux* te Rome aangekomen is, maar onverwacht, zonder paspoort en als behoorende tot het gevolg van den hertog *de Levis*, die zelf een verjaard en onafgeteekend paspoort had. De paus heeft hem geene audientie toegestaan, en aan het dagblad van Rome is order gegeven om van zijne aankomst geene melding te maken.

BELGIE.

Brussel, *17 nov.* Te St. Hubert in het Luxemburgsche is eene fabriek op groote schaal opgerigt, tot het vervaardigen van wijn, brandewijn en azijn, uitsluitend uit de vrucht van eenen heester (*vaccinium myrtillus*), die tot nog toe voor geheel nutteloos werd gehouden. De proeven, in het vorige jaar genomen, zijn volkomen gelukt en meer dan zestig stukken zijn gefabriceerd geworden. De Zweedsche en Amerikaansche gezanten hebben deze ontdekking dringend aan hunne gouvernementen aanbevolen, omdat in hunne landen genoemde heester in overvloed groeit.

— Den 22sten dezer maand zullen de aandeelhouders in de commanditaire societeit tot vervaardiging van tigchelsteenen *à la mécanique* te beraadslagen hebben over het voorstel tot ontbinding der societeit, op grond dat zij de tigchelsteenen niet leveren kan voor den prijs der gewone fabrikatie en derhalve met zeker verlies zou moeten werken, indien zij langer bleef bestaan.

— De kamer der representanten heeft zich bezig gehouden met het onderzoek der geloofsbrieven van de nieuw benoemde leden. Zaturdag is in die vergadering een hevige twist ontstaan over de vraag: of men in die zitting, toen reeds een aantal afgevaardigden zich verwijderd hadden, nog zou overgaan tot het benoemen van eenen president en verdere leden van het bureau, dan of men dit tot maandag zou uitstellen, en eindelijk is tot het laatste besloten met 32 tegen 27 stemmen.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, *18 nov.* Z. M. fregat *de Rijn*, waarop zich Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden bevindt, is den 8sten dezer te Genua aangekomen.

— Het heeft Z. M. behaagd, de straffe des doods, waartoe *Theodora Berendse*, bij arrest van het provinciaal geregtshof in Gelderland van den 29 junij ll., wegens kindermoord, veroordeeld was, te veranderen in tepronkstelling op een schavot onder de galg en twintigjarig confinement.

's Gravenhage, *17 nov.* Door de commissie van beheer over de tentoonstelling van schilderijen, is aan de belanghebbenden bekend gemaakt, dat de verloting der kunstwerken door haar is gesloten, op een getal van 1,600 aandeelen, voor de volle opbrengst waarvan, à ƒ 8,000 zijn aangekocht 107 prijzen en premiën, waarvan de toewijzing is bepaald op Donderdag, Vrijdag en Zaturdag, den 21, 22 en 23 dezer maand, des middags ten 12 ure, in een der vertrekken van het raadhuis alhier, in het openbaar, ten overstaan van den heer Notaris *J. G. van der Haak.*

— Bij het ter perse liggen dezes, vernemen wij, dat bij het onderzoek van het ontwerp van wet, tot daarstelling eener leening van 56 millioen gulden, ten laste van 's rijks Overzeesche bezittingen, in de afdeelingen van de Tweede Kamer, vele leden hun leedwezen hebben betuigd, dat nopens dit ontwerp ophelderingen en toelichtende stukken, van wege het departement van koloniën zijn medegedeeld, die door de regering, als voor geen publiciteit vatbaar zijn gecenseerd, en waardoor, naar hun gevoelen, de publieke discussie over die wet zeer zal worden belemmerd, hetgeen eenigen voorkwam strijdig te zijn met art. 108 der grondwet en met het reglement van orde der Kamer. (*Avondbode.*)

BEURSBERIGT.

van 18 november.

Holland. Certificaten werkelijke schuld 2 1/2 pCt. 51 1/4, 3/8, 5/16; dito 5 pCt. 98, 7/8; Uitgestelde schuld 5/8 7/8; Kansbiljetten 23 11/16, 3/4; Amortisatie-Syndikaat 4 1/2 pCt. 92 7/8, 1/4; dito 3 1/2 pCt. 76 3/4; Handelmaatschappij 4 1/2 pCt. 162, 162 1/2, 162; Oostindische leening 5 pCt. 94 1/8, 3/8, 5/16; Aandeelen Rijn-spoorweg 4 1/2 pCt. 96 1/2, 7/8.

Spanje. Ardoins 5 pCt. 26 3/16, 5/16, 3/16; dito onbepaalde stukken 24 3/4. Fransche uitgestelde 8 1/8.

Rusland. Obligatiën *Hope en Comp.* 1798 en 1816, 5 pCt. 103 1/8; dito 1828 en 1829, 5 pCt. 103 1/8, 1/4, 1/8; Cert. 1831 en 1833 97 5/8, 3/4.

Pruissische loten van 50 R. 123 1/2; Metalliek 5 pCt. 103 1/4; dito 2 1/2 pCt. 56; Weener bank bij *Goll*, 5 pCt. 101; Columbianen 2de van 100 pond 19 15/16; Onbep. Coup. 4; Kl. Coup. 4 1/16; Nieuwe Mexikanen 5 pCt. van 100 pond 27 3/4, 28; van 150 pond 27 7/8; dito Uitgestelde 9 1/4; Ardoins Coup. november en mei 20 7/8, 21 1/4; nieuwe Ardoins 22 1/4, 22; Brazilianen 5 pCt. van 100 pond 74 1/2, 5/8.

Mengelwerk.

Ministeriële verantwoordelijkheid.

In de Jaarboeken voor geschiedenis en politiek van Prof. BÜLAU (october en volg. 1839) vindt men een belangrijk vertoog over de ministeriële verantwoordelijkheid, van FREDERIK MURHARD uit Kassel. Ofschoon de staatswetenschappelijke litteratuur reeds twee zeer uitgewerkte monographiën bezit, die dit voor de staatsleer der grondwettige regeringsvormen zoo hoogst belangrijk onderwerp betreffen, en naar het getuigenis van den geleerden BÜLAU onvergelijkelijk meer waarde hebben dan al wat Frankrijk immer hieromtrent heeft geleverd (1), heeft die redactie echter gemeend het bovenvermelde stuk eene plaats te moeten inruimen: daar hetzelve in korten aphorismischen vorm ter neêr gesteld, geschikt scheen dit zoo gewigtig punt in menig opzigt nog te verhelderen. Daar het ons niet heeft vrijgestaan eene geheele vertaling te kunnen leveren, zullen wij trachten den hoofdinhoud mede te deelen van een stuk dat vooral thans zoo zeer de belangstelling van ieder dient op te wekken. Zonder ministeriële verantwoordelijkheid, zegt de schrijver kan geene grondwettige monarchie met eene volksvertegenwoordiging bestaanbaar zijn: hij staaft zijn gevoelen met dat van LEGRAVERAND: » *La responsabilité des ministres est tellement inhérente à l'essence d'une monarchie constitutionnelle, que l'on peut affirmer que, sans cette garantie nécessaire, il serait impossible d'indiquer une différence réelle dans la pratique et l'action entre la nature de ce gouvernement et celle d'une monarchie absolue.*" — Op andere plaats: *Sans cette responsabilité tout deviendrait faux et dérisoire, et malgré la forme du gouvernement représentatif ne resteraient plus que des chambres frappées d'impuissance en présence des ministres qui pourraient tout oser, et qui, retranchés derrière le monarque inviolable, seraient toujours assurés de l'impunité.*" — En met dat van VON ARETIN, zeggende dat de onmisbaarheid der ministeriële verantwoordelijkheid voor de vrijwaring der grondwet en daaruit voortvloeijende regten in constitutionele monarchiën van zelven in het oog springt; dat zij het is, die onder al de waarborgende instellingen van dezen regeringsvorm, aan al de overige zin en beduidenis en vastheid verleent; dat, zonder haar, de natie immer aan openbaar en geheim misbruik van magt is blootgesteld; zonder haar kan het gezag de staatsregeling van alle kanten bestoken, ondermijnen en vernietigen, de wet voor willekeur doen zwichten: zonder haar ontaarden staatkundige instellingen in ledige, ijdele klanken en ligt de eenige waarborg voor derzelver instandhouding in den goeden wil van het gezag. Vandaar noemde ook de Badensche volksvertegenwoordiger DUTTLINGER het beginsel der ministeriële verantwoordelijkheid de gewigtigste paragraaf der geheele grondwet en gaan alle nieuwere staatsregt-doctoren uit van het begrip, dat de ministeriële verantwoordelijkheid een der wezenlijkste steunpunten is van het geheel grondwettig-monarchisch staats- en regeringstelsel. — HEGEWISCH (2) zegt, dat het de ministeriële verantwoordelijkheid is die aan troonen en natiën zekerheid verschaft, en zonder dezelve zal en kan er geene bestaan in erfelijke monarchiën. De magt van de kroon om kwaad te stichten moet worden beperkt, van de kroon, die de geheele krijgsmagt onder haar onmiddellijk gebied heeft, die tot alle magt en invloed gevende betrekkingen benoemt, werwaarts alle beambten het oog wenden om hare wenschen te raden. Van waar onder zulke omstandigheden een tegenwigt te erlangen? Elk middel tegen de kroon, buiten dezelve gezocht, moet erger zijn dan het kwaad. Daarom moet men het niet buitenom zoeken: daarom worde een deel van het gezag onder den naam van ministeriële verantwoordelijkheid afzonderd en den stormen des levens prijs gegeven. Dit en dit alleen maakt het vertegenwoordigend stelsel in erfelijke monarchiën mogelijk en uitvoerbaar.

Wenschelijk, voegt de schrijver er bij, ware het dat de ministeriële verantwoordelijkheid onder alle omstandigheden zich in de praktijk zoo ge-

---

(1) *Die Ministerverantwortlichkeit in constitutionnellen Monarchieen. Monographie eines alten Geschäftsmannes* (BUDDEUS) *Leipz. 1833 etc. Die Verantwortlichkeit der Minister in Einherrschaften etc. von* ROBERT MOHL. Tubingen 1837

(2) *Politische Freiheit*, 1832.

makkelijk liet bewerkstelligen, als het der theorie valt, derzelver noodwendigheid voor het constitutioneel-monarchaal statensysteem in het helderst daglicht te plaatsen.

De schrijver verzet zich tegen het denkbeeld dat ministeriële verantwoordelijkheid alleen de eigenschap zou zijn van constitutionele monarchiën, eene bloote uitvinding van nieuwere systemen van staatsregt. Ten allen tijde en onder alle regeringsvormen zijn de opperste staatsbeambten aansprakelijk gehouden voor hetgeen in de regering gebeurde. Onder alle regeringsvormen zal toch wel die minister een slechte dienaar van den vorst geweest zijn, die in plaats van opregt en vrijmoedig zijn gevoelen te openbaren, een willeloos werktuig in diens hand is geworden. Dwalingen en groote dwalingen zijn op het hooge standpunt des alleenheerschers, bij den verschillenden invloed die zich tracht geldend te maken, onvermijdelijk, zoo de ministers hunne roeping en pligt vergeten. Van daar dat men overal van eenen man van eer verlangt, dat hij het ambt van minister niet aanvaarde zonder de overtuiging het vertrouwen des vorsten te bezitten; dat men van hem de nederlegging zijner betrekking vordert, wanneer zijne raadgevingen geen ingang meer vinden. Even natuurlijk en algemeen verspreid is het gevoelen bij de natie, zich wegens hare bezwaren aan de ministers te houden; het is geene nieuwe theorie, maar een oud, diep geworteld, op de vroomheid (*pietas*) der volken gegrondvest geloof, dat de vorst het lijden zijner onderdanen niet kent. — *Si le roi le savait!* zeiden de Franschen onder LODEWIJK XV. En daarom is het geen kunstmatig verdichtsel, te beletten dat de dienaar de schuld van zich afschuive en des vorsten naam tot schild zijner ondeugd gebruike. De geschiedenis leert hoe men in tijden, toen niemand dacht aan grondwettige stelsels dergelijke verontschuldigingen van staatsdienaren wist te bejegenen. In de volstrektste alleenheersching is de minister verantwoordelijk, maar dan alleen *zedelijk*, in de hoogschatting of in de diepe verachting der natie gekenmerkt: in de constitutionele monarchie daarentegen rust ook eene *uiterlijke* verantwoordelijkheid op hem; dan is slechts de *omvang* dier verantwoordelijkheid vergroot, daar ook dan, wanneer de minister de stem van eer en pligt, zijne zedelijke verantwoordelijkheid, onderdrukte, de natie in haar een' beschermengel vinden zou. In tijden van beroering bewijst de verbittering, waarmede ministers van absolute monarchiën worden bejegend, genoegzaam dat dit grondbeginsel werkelijk en waarachtig bestaat en geen nieuwelijks uitgevonden vorm is. Uit het oogpunt der staatsphilosophie, toont zich de ministeriële verantwoordelijkheid als het onmisbaar vereischte, zal de monarchie aan de vorderingen der eenvoudige rede beantwoorden. Het volk is toch immers niet ten believe van den regeringsvorm, maar deze om gene, en zal het dan niet in tijden van meerdere ontwikkeling hare onzin zijn, de toekomst van een volk te leggen in handen van éénen, zwakken, met alle menschelijke gebreken behebten sterveling, die onverantwoordelijk zijn zal; zonder dat anderen voor zijne daden kunnen worden aangesproken?

De schrijver betoogt verder, ook op het gezag van den onbekenden schrijver *Von den Aristokratien*, Leipzig 1834, een' tegenstander der grondwettige regeringsvormen, het noodzakelijke der ministeriële verantwoordelijkheid in zuivere monarchiën. Als voor onzen toestand minder belangrijk verwijzen wij onze lezers hieromtrent naar het Duitsche tijdschrift zelf.

(*Vervolg in een volgend nommer.*)

Waterhoogte te Arnhem.

Den 19 Nov. 0 El 7 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 3 D.

Advertentiën.

Heden beviel van een' Zoon ANNA VAN DER ELST, Huisvrouw van

ARNHEM den 18den November 1839. J. J. BOSSERT.

Bureau van Consultatie.

Het Bureau van Consultatie bij het Provinciaal Geregtshof van *Gelderland*, geeft bij deze te kennen, dat hare zittingen thans gehouden worden, des Maandags ten één ure, op het Paleis van Justitie.

Het Bureau van Consultatie voornoemd:
Namens hetzelve:
Mr. J. Æ. LISMAN,
Secretaris.

† † † † † In het jaar achttien honderd negen en dertig den negentienden november, heb ik ondergeteekende GERHARDUS JOHANNES ELSENERUS VAN CAMPEN, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, wonende aldaar in de Bentingsteeg, uit kracht van door mijne na te meldene Requiranten bekomen verlof van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, tot het doen van na te melden dagvaarding, verleend bij derzelver vonnis van den vijf en twintigsten October 1800 negen en dertig, gratis geregistreerd, ten verzoeke van PETER GROB, Arbeider, wonende te *Pannerden*, en van JOHANNES THEODORUS GROB, Arbeider, wonende te *Doornenburg*, Gemeente *Bemmel*, ten deze woonplaats kiezende ten huize van den heer ALLARDUS BOONZAIER, *Az.*, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, wonende aldaar in de Koningstraat F N°. 38, die tevens voor mijne Requiranten in regten zal optreden en werkzaam zijn, voor de eerste maal openbaar gedagvaard: THEODORUS GROB, het laatst gewoond hebbende te *Pannerden*, doch thans afwezig, ten einde:

Aangezien de gedaagden in het jaar achttien honderd en elf, als plaatsvervanger in krijgsdienst voor HENDRIK TERWINDT naar *Frankrijk* en vervolgens met het Fransche leger naar *Duitschland* en *Rusland* is vertrokken, zonder volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven of orde op het beheer van dezelve gesteld te hebben, en sedert dien tijd niets van zich heeft doen hooren.

Aangezien de eischers uit dien hoofde eene actie bij de bovengemelde Regtbank tegen den gedaagde tot verklaring van vermoedelijk overlijden, en wel van het jaar 1800 en Elf, hebben ingesteld.

Overzulks op eenen door de gemelde Regtbank bij derzelver boven aangehaald vonnis bepaalden termijn van drie maanden en alzoo op Maandag den vier en twintigsten Februarij achttien honderd veertig, des voormiddags ten tien ure, op te komen en te verschijnen ter teregtzitting van de Eerste of Civiele Kamer der Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, gehouden wordende in het Paleis van justitie aldaar, om, hetzij in persoon of door iemand van zijnentwege, van zijn aanwezen te doen blijken; zullende mijne requiranten, indien noch de Gedaagde, noch iemand van zijnentwege, aldaar verschijnt, alsdan voort procederen overeenkomstig de wet.

Dit mijn Exploit heb ik Deurwaarder gedaan, door een afschrift van hetzelve aan te plakken, zoo aan de voorname deur der vergaderplaats van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, als aan het huis der Gemeente te *Pannerden*, des gedaagden laatste woonplaats; alsmede zoo veel noodig door een gelijk afschrift te beteekenen, en over te geven aan het openbaar Ministerie bij de gemelde Regtbank, daartoe Exploit doende in het Parket, en sprekende met den Heer Officier van Justitie in persoon, die het oorspronkelijk Exploit voor gezien heeft geteekend, en eindelijk door plaatsing van gelijke afschriften in de *Staats-* en *Arnhemsche Couranten*, als de nieuwspapieren door de gemelde Regtbank bij derzelver boven aangehaald vonnis, ter plaatsing dezer openbare dagvaarding, aangewezen. De kosten zijn gratis.

(Get.) *G. J. E. VAN CAMPEN*, *Deurwaarder.*
Voor Kopij conform:
G. J. E. VAN CAMPEN, *Deurwaarder.*

† § † § § † Een of twee LETTERZETTERS, hun vak kundig en van goede getuigschriften voorzien, kunnen dadelijk vast werk bekomen bij den Stads-Boekdrukker *C. A. VIEWEG*, te *Nijmegen.*

† § † § † Tegen Februarij aanstaande wordt in eene der Geldersche Steden eene BEKWAME MODISTE verlangd. — Die hiertoe mogt inclineeren, adressere zich in persoon of met gefrankeerden brief onder Letter B. aan het Bureau van de *Arnhemsche Courant.*

VILLE D'ARNHEM.
Théâtre Français.

Avec permission et sous la protection de M. M. le Bourgmestre et Wethouders,

Les Artistes, sous la Direction de Mr. ALEXANDRE, auront l'honneur de donner,

Mercredi 20 Novembre 1839,
N°. 5 DE L'ABONNEMENT.
La première représentation de:

UN MARI CHARMANT,

Vaudeville en un acte, par Mr. *Dumanoir.*
Suivie de:

PHILIPPE,

OU

LA GRANDE DAME ET LE SOLDAT DE LA RÉPUBLIQUE

Drame-Vaudeville en un acte, de *Scribe.*
Le spectacle sera terminé par:

LA SONNETTE DE NUIT,

OU

LE DANGER DE SE MARIER, QUAND ON EST APOTHÉCAIRE,

Vaudeville en un acte.

On commencera à 6½ heures, pour finir à 10 heures.
Prix des places f 2.

Te Arnhem bij C. A. THIEME, Boekdrukker.